

Formulier goed beslissen

Dossiernummer:

Invuldatum:

Wat is/zijn jouw vra(a)g(en)?

Dit worden de zogeheten rechtsvragen genoemd. Het gaat er dus niet om wat jij persoonlijk interessant of belangrijk vindt, maar wat volgens het recht relevant is voor het nemen van een goede beslissing. Voorbeeld: voor een omgevingsvergunning is niet van belang of jij iets wel of niet mooi vindt. Daar zijn regels en beleid voor ontwikkeld.

--

1. Wat is een mogelijk probleem?

Het kan zijn dat de aanvraag (het schriftelijk verzoek) van de burger jou meteen al het gevoel geeft dat het een lastige kwestie is. Het is belangrijk dat je dat precies beschrijft om te voorkomen dat je je objectiviteit verliest.

1.1 Rechtstoepassing lost het probleem van de burger niet op

Probleem burger	Uitleg

1.2 Rechtstoepassing lijkt mij onrechtvaardig

Argument	Uitleg

2. Feiten

2.1 Wat zijn de relevante feiten?

Dit worden de 'rechtsfeiten' genoemd. Die kunnen bestaan uit meetgegevens of bijvoorbeeld medische indicaties.

Feit	Uitleg

2.2 Wat zijn de relevante situatie en omstandigheden?

Omstandigheden zijn ook feitelijk van aard – het gaat dus niet om iemands gemoedstoestand. Zo kunnen iemands schulden van belang zijn voor iemands financiële situatie. Hiermee moet je soms rekening houden.

Situatie / omstandigheid	Uitleg

2.3 Wie is of zijn de belanghebbende(n)? Welke relevante belangen spelen er?

Belanghebbenden zijn volgens de Awb die mensen die een voldoende direct en onderscheidbaar belang hebben bij een bepaalde beslissing. Dat is in elk geval de aanvrager, maar soms hebben omwonenden ook een belang waarmee rekening gehouden moet worden.

Belanghebbende	Belang

2.5 Welke instanties (andere bestuursorganen, zorginstelling, werkgever, banken, etc.) zijn er mogelijk ook betrokken?

Vaak zijn er meer instanties betrokken bij een bepaalde aanvrager, en dus ook bij de beslissing die je gaat nemen. Dat kan zijn als informant, maar ook als toezichthouder of belanghebbende.

Organisatie	Taak/bevoegdheid	Uitleg

2.6 Heb ik feiten genegeerd?

Ja / Nee

2.7 Zijn alle feiten helder?

Ja / Nee

2.8 Is er nadere feitenvergaring nodig?

Vaak merk je pas tijdens je onderzoek dat er nog meer documenten of betrokken instanties zijn. Zoek die in je eigen systeem, of vraag die zo snel mogelijk op.

Ontbrekende informatie	Bron	Methode vergaring

2.9 Spreken de feiten elkaar tegen?

Feiten kunnen tegenstrijdig zijn of lijken. Informatie van de aanvrager blijkt bijvoorbeeld niet overeen te komen met die van een arts, zorginstelling of omgevingsdienst. Beschrijf deze, zodat je deze voor jezelf helder hebt.

Feit 1	Feit 2	Contradictie

3 Geldend recht 1

3.1 Welke wettelijke regel of regels gelden er?

Op de aanvraag van de burger zijn wetten van toepassing, zoals de Omgevingswet of de Participatiewet. Soms zijn er internationale verdragen, die ook rechtstreeks gelden en die van een hogere orde zijn. Ook kunnen er lokale verordeningen van toepassing zijn. Is er sprake van een gebonden bevoegdheid, dan moet je de wet toepassen.

Wet naam	Bepaling	Uitleg	Gebonden bevoegdheid?

3.2 Welke beleidsregels gelden er?

Beleidsregels zijn geen wetten, maar documenten waarin het bestuursorgaan schrijft hoe het met een wettelijke taak of bevoegdheid omgaat. Welstandsbeleid of boetebeleid zijn hiervan voorbeelden. Soms moet je ervan afwijken, als toepassing onrechtvaardig zou zijn.

Beleidsregel naam	Bepaling	Uitleg

3.3 Welke jurisprudentie geldt er?

Over de toepassing van het recht zijn er doorgaans veel uitspraken gedaan door rechters. Vooral de rechtspraak van hogere rechters (Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, Centrale Raad van Beroep, College van Beroep voor het bedrijfsleven of Hoge Raad) wordt belangrijk gevonden. Internationale jurisprudentie gaat daar nog bovenuit, bijvoorbeeld die van het Hof van Justitie van de EU en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. De rechter interpreteert vaak de rechtsregel, bijvoorbeeld aan de hand van de parlementaire stukken over de wet en het is belangrijk dat je die interpretatie volgt.

ECLInr. (rechtspraaknummer)	Uitleg toepasselijkheid in casus

3.4 Welke instructies of handreikingen zijn er over deze rechtsvraag?

Veel organisaties werken met digitale werkinstructies of handreikingen. Deze zijn geen onderdeel van het geldende recht, maar bedoeld om je een beetje op weg te helpen. Er kan bijvoorbeeld in staan hoe jouw team een bepaalde verordening of beleidsregel concreet toepast. Let er wel op dat deze instructies geen fouten bevatten of verouderd zijn. Het blijft belangrijk om zelf de bronnen 3.1 t/m 3.3 te raadplegen.

Naam instructie	Uitleg

3.5 Passen de feiten bij het geldend recht 1?

- Is het geldend recht eenduidig?

Ja / Nee

- Is er sprake van ruimte in de regels?

Ja / Nee

- Is er mogelijk een hardheidsbepaling van toepassing?

Ja / Nee

- Blijven er rechtsvragen over?

Ja / Nee

➤ Bij ja op een van deze vragen, ga door naar 4. Geldend recht 2

4 Geldend recht 2

4.1 Biedt de wet verschillende beslismogelijkheden?

Er kan sprake zijn van een vrije bevoegdheid. Het bestuursorgaan 'kan' een bepaalde beslissing nemen, maar hoeft dat niet te doen. Als er beleidsregels zijn, dan heeft het bestuursorgaan opgeschreven hoe het hiermee omgaat. Deze regel bindt de overheid, en hieraan moet je je houden, tenzij dit tot onrechtvaardigheid leidt.

Alternatief	Voordeel	Nadeel

4.2 Welke rechtsbeginselen zijn er mogelijk aan de orde?

Rechtsbeginselen vullen de wet nader in en zijn bedoeld om een rechtvaardige en voorspelbare beslissing te nemen. Zelden mag je op grond hiervan de wet opzij zetten; daarvoor zijn ze in principe niet bedoeld. Beginselen lijken ook soms in verschillende richting te wijzen, zoals het gelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel.

Beginsel	Uitleg toepasbaarheid

4.3 Is het bestuursorgaan bevoegd om binnen de wet af te wijken?

Veel wetten geven een hoofdregel en een mogelijkheid om hiervan af te wijken. Dat laatste moet je goed kunnen uitleggen, vooral aan de hand van beginselen en de feiten.

Ja / Nee

4.4 Wat is of zijn hiervoor de objectieve en onpartijdige juridische argumenten?

Regel	Argument	Van toepassing?
Hardheidsbepaling		Ja/Nee
Ontheffing		Ja/Nee
Inherente afwijking beleid		Ja/Nee

4.5 Wat is volgens de wetgever (memorie van toelichting en overige Kamerstukken) de bedoeling van het betreffende wetsartikel?

Vaak is de wet zelf niet helemaal duidelijk over wat je in een concrete situatie moet beslissen. Daarom kijkt de rechter ook vaak naar wat de wetgever had bedoeld, en dat kun je zelf ook doen. Helaas is de wetgever hierin niet altijd even helder en consistent. Op grond van de 'bedoeling' kun je de regels van de wet zelf niet opzij zetten; deze kleurt de wet hooguit in, net als rechtsbeginselen.

Bedoeling	Duidelijk	Niet duidelijk/onbekend

4.6 Strookt de bedoeling van de wetgever met Verdrags- of Unierecht?

Ja / Nee-onduidelijk

4.7 Strookt de bedoeling van de wet met rechtsbeginselen?

Ja / Nee-onduidelijk

➤ Bij ja op een van deze vragen, ga door naar 5. Geldend recht 3.

5 Geldend recht 3

5.1 Is er sprake van een wet anders dan een wet in formele zin (avv)? Bijvoorbeeld een verordening of algemene maatregel van bestuur?

5.2 Is het avv strijdig met de (Grond)wet of een verdrag?

Ja / Nee

➤ Bij ja op deze vraag, laat je het avv buiten toepassing en pas je de (Grond)wet of het verdrag toe.

5.3 Is het avv strijdig met een materieel rechtsbeginsel?

Ja /Nee

➤ Bij ja op een van deze vragen, ga door naar 5. Geldend recht 3.

5.4 Is er sprake van een wet in formele zin (een wet die ook 'wet' wordt genoemd, zoals de Participatiewet of Vreemdelingenwet)?

Ja / Nee

5.5 Is de wet strijdig met Unierecht of een ieder bindende verdragsbepaling?

Ja / Nee

➤ Bij ja op een van deze vragen, ga door naar 6. Evenredigheidstoets.

6 Evenredigheidstoets

De evenredigheidstoets uit de Algemene wet bestuursrecht zorgt ervoor dat de gevolgen van een besluit niet onevenredig mogen zijn ten opzichte van de doelen die met dat besluit worden nagestreefd. De toets bestaat uit drie vragen:

- Is het besluit geschikt om het beoogde doel te bereiken?
- Is het besluit noodzakelijk, of had het doel ook met een minder ingrijpende maatregel bereikt kunnen worden?
- Is de beslissing in het concrete geval evenwichtig, of wegen de nadelen te zwaar ten opzichte van de voordelen?

Betreft het besluit een wet in formele zin of een andere avv met gebonden bevoegdheid?

Ja, dan is alleen afwijking mogelijk bij:

- bijzondere omstandigheden die de wetgever niet heeft voorzien; en
- die leiden tot gevolgen die niet stroken met wat de wetgever kan hebben bedoeld en voorzien.

7 Einde formulier

Kan ik nu een gemotiveerde, rechtmatige en rechtsstatelijke beslissing opstellen?

Ja / Nee

➤ Bij nee, loop het formulier nogmaals door. En/of neem contact op met...